JAN 21 1942

"Amerikanski Slovenec" DELA ŽE 51 LET ZA SVOJ NAROD V AMERIKI.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

ŠTEV. (NO.) 13. CHICAGO, ILL., TOREK, 20. JANUARJA — TUESD AY, JANUARY 20, 1942 LETNIK (VOL.) LI.

Rusi zavzeli važno mesto - Debata o prelomu z osiščem

V mestu Možaisk divjajo poulični boji

Mesto bilo za Nemce važno oporišče pri njih ofenzivi proti Moskvi. — V velikih ruskih "kleščah" obkoljenih kakih 100,000 nazijev. — Boji v Ukrajini.

Moskva, Rusija. — Sovjetske čete so si po trdih bojih priborile vstop v važno strategično mesto Možaisk, ki leži 57 milj jugozapadno od Moskve, kakor se je objavilo ta ponedeljek v armadnem glasilu Rdeča zvezda. Poročilo dostavlja, da se točasno bijejo srditi boji moža proti možu po ulicah tega mesta, dočim divjajo v mestu samem na številnem kraju požari.

Mesto Možaisk je bilo ena glavnih točk, ki so jih zavzeli naziji ob svoji zmagoviti ofenzivi proti Rusom, in jim je tudi služilo kot važno oporišče za njih prodiranje proti Moskvi ter torej izguba tega mesta kaže, da mora biti umik Nemcev vse nekaj več kakor pa samo "izravnavanje bojne črte", kakor oni sami trdijo. Tega, tako težko priborjenega in važnega mesta bi namreč gotovo ne dali iz rok prostovoljno in bi ga ne branili tako trdovratno.

Obenem z zavzetjem tega mesta pa poročajo Rusi tudi, da imajo v ozadju za njim od treh strani obkoljen velik kompleks zemlje, in na njem kakih 100,000 Nemcev. Ta kos so tako stisnili v "klešče", da bo nemški armadni umik z njega skrajno težaven, ako bo sploh mogoč, zlasti še zato, ker se imajo naziji braniti ne samo spredaj, marveč imajo nekakšno fronto tudi za svojim hrbtom, kajti tamkaj so ruske guerilla čete nadvse aktivne.

Ofenziva Rusov se izvaja tudi na drugih delih fronte. Tako se poroča o njih ponovnih napadih na mesto Karkov v Ukrajini, in pri mestu Orel, ki leži južno od Možaiska, so Rusi prodrli že do predmestij. Dalje Rusi vztrajno pritiskajo na nazije, da jim vzamejo nazaj važna industrijska središča v dolini reke Doneca. Srditi boji divjajo tudi na skrajnem jugu, na polotoku Krimu, in tudi tamkaj so bili naziji pognani daleč nazaj od skrajne vzhodne točke Kerča.

ZAKRKNJEN MORILEC UMRL KOT SPOKORNIK

Chicago, Ill. — V okrajni kaznilnici se je zadnjo soboto zjutraj odigrala ena tistih tragedij, ko zablodene duše plačajo s smrtjo svoje prestopke proti človeški družbi. To pot je sedel na električnem stolu fant, ki je kljub svoji mladosti imel na vesti štiri umore, namreč 19 let stari Bernard Sawicki. Razveseljivo pri vsej tragediji pa je bilo to, da se je ta zločinec med časom, kar je bil zaprt, popolnoma izpremenil. Ko se je pred par meseci vršila obravnava proti njemu, je bil naravnost odurno trdovraten in zakrknjen. Izražal se je, da ne vidi v umoru nič posebnega, ter je sklenil stavo na svoje lastno življenje in končno je izustil kletev nad sodnikom, ki je nad njim izrekel smrtno obsodbo. Tekom zapora pa ga je obiskoval jetniški kaplan Father Connolly in duhovniku se je posrečilo, da je iz zverine napravil jagnje. Spokorno in vdano je šel obsojenec na morišče in pred smrtjo je še napisal vdovi ene svojih žrtev pismo ter jo prosil odpuščanja, rekoč, ako bi bil tedaj vedel to, kar ve zdaj, bi bil zločina nikdar ne izvršil.

LEWIS PREDLAGA SPRAVO

Med CIO in federacijo utegne priti končno do sprave.

—o—

Washington, D. C. — Med obema delavskima organizacijama federacijo in CIO, se utegne v kratkem končati dolgoletna borba in skleniti mirni sporazum. John Lewis, vodilna osebnost pri CIO, je namreč zadnjo soboto izrazil apel, naj bi se med obema skupinama podvzela nova mirovna pogajanja, češ, da ste obe po številu dokaj enaki, in, da bi bila sprava med njima v korist njima samima, kakor tudi v dobrobit celokupne javnosti. Green, predsednik federacije, je takoj izrazil, da je naklonjen predlaganim pogajanjim.

—o—

VLADA USTAVILA TOWNSENDOVO GLASILO

Chicago, Ill. — Zadnja številka glasila Townsendovega gibanja za starostno pokojnino je bila ustavljena. Glasilo izhaja vsak teden in je tiskano v Mount Morris, Ill. Številka je bila zadržana na apel federalne vlade in sicer, kakor se je trdilo, zaradi uredniškega članka, v katerem se je povdarjalo, da povzroča sedanja kampanja za prodajanje bondov in znamk preveč težav za ljudi z nizkimi dohodki. Vendar pa je bila ustavitev le začasna.

—o—

ALI NAJ DOBIVA PLAČO $21 ALI $10,000?

Washington, D. Cx — Kongresnik F. C. Osmers iz N. J. je držal svojo obljubo, ki jo je izrekel med volilno kampanjo, ter se je po japonskem napadu prostovoljno priglasil v vojaško službo. Pojavil pa se je problem, katero plačo naj ta kongresnik-vojak zdaj dobiva, ali $21 na mesec kakor drugi novinci, ali $10,000 na leto, kot mu gre kot kongresniku. Kongresniška plača mu je bila ustavljena in Osmers je vložil protest. Zadevo bo sprejel v odločitev posebni sodni stol.

MOŽ OB VSAKEM PORODU V BOLNICI Z ŽENO

Chicago, Ill. — Policist Stephen Stukel, star 33 let, ki živi na 1018 So. Menard ave., ima posebno "srečo", namreč, da mora iti vsakokrat, kadar dobe nov naraščaj v družini, ležat v bolnico ne samo njegova žena, marveč tudi on sam. Pred dvema letoma je vsled poškodb v neki nesreči ležal v Loretto bolnici; ob istem času je ležala tamkaj njegova žena z novorojenim otrokom. Zadnji petek je bil po podobni nesreči zopet prepeljan v isto bolnico; in zopet je tam ležala tudi njegova žena z malo punčko, ki so jo dobili.

—o—

SUHAČI IZGUBILI PRVI NAPAD

Washington, D. C. — Podobno kakor v zadnji vojni so se organizirane suhaške sile dvignile tudi zdaj in pritiskajo na kongres, naj se uvede nova prohibicija. Dočim pa so zadnjič bili uspešni ter so dosegli sprejem znanega 18. amendmenta in vse, temu sledeče suhaške postave, jim pa točasno pot ni tako gladka. Tako so izgubili svoj prvi napad, ko je zadnji petek, ravno na 23. obletnico sprejema 18. amendmenta, senat odbil neki njih predlog, po katerem bi bilo prepovedano, prodajati pijačo v bližini vojaških garnizij, in kateri bi bil nekak prvi korak za uvedbo nove prohibicije.

—o—

SMRTNA KOSA

Chicago, Ill. — Po dolgotrajnem bolehanju je preminul to nedeljo na svojem domu, 2400 So. Harding, rojak Andrew Butala, star 86 let. Pokojni je bil doma iz fare Črnomelj, Belokrajina, od koder je prišel v Ameriko v letu 1883. Tukaj zapušča ženo, dve hčeri in enega sina. Njegovo truplo leži v Zefranovem pogrebnem zavodu, od koder se bo vršil pogreb ob 9. zjutraj ta četrtek, in sicer s sv. mašo v Epiphany cerkvi ob 9:30 in od tam na Resurrection pokopališče. — Odbor društva sv. Štefana št. 1, KSKJ, naproša člane, naj pridejo to sredo zvečer ob 7:30 molit k rakvi pokojnega sobrata.

Ameriška konferenca edina razun Argentine in Čile

19 ameriških republik odobrava predlog, da ves ameriški kontinent prelomi odnošaje z osiščnimi državami. — Dosti upanja, da stopite v to vrsto tudi Argentina in Čile.

Rio de Janeiro, Brazilija. — Na konferenci, ki se vrši točasno v tukajšnjem mestu in, ki se smatra za zgodovinsko važno, pride začetkom tega tedna v razpravo predlog, da ves ameriški kontinent ukine diplomatske odnošaje z državami osišča, Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Kaka bo usoda tega predloga, je še težko napovedovati. Res je, da mu jih je od 21 ameriških republik, katere so vse tukaj zastopane, naklonjenih celih 19, vendar pa ste dve republiki, ki se oklevate, da bi ga odobrili, tako vplivni, da bo pomenilo velik udarec za konferenco, ako boste ti dve, namreč Argentina in Čile, vztrajali pri svoji izolacijonistični politiki.

Dve republiki, ki imate na konferenci vodilno besedo, namreč Zed. države in Brazilija, si prizadevate na vse kriplje, da spravite Argentino in Čile v skupno fronto z ostalimi republikami. Glede Čile je dosti upanja, da jima bo uspelo, kajti ta dežela se baje drži ob strani bolj ali manj le zaradi svojih notranjih razdorov in ne toliko vsled nesoglasja z ostalimi ameriškimi republikami, dočim je situacija z Argentino malo bolj resna. Ta dežela se namreč boji, da bi gospodarsko trpela, ako bi ukinila trgovino z osiščnimi državami, obenem pa tudi, da bi utegnila postati žrtev napada od strani teh držav. Obstoja pa dosti upanja, da se bo končno tudi Argentina postavila v vrsto drugih, kajti njen predsednik Castillo se je te dni izrazil, da je njegova vlada pripravljena za vsak sporazum, ki bi zavaroval skupne interese Amerike.

PO KAT. SVETU

— St. Columbans, Neb. — Rev. P. O'Connor ugotavlja v svojem listu, katerega urednik je, da je v azijski britanski trdnjavi Singapor med tremi milijoni prebivalcev 60,000 katolikov. Kitajci tvorijo skoraj 80 odstotkov vsega prebivalstva.

— Mexico City, Mehika. — V mehiški nižji zbornici je bil stavljen zakonski predlog, po katerem se sicer še dovoljuje pouk v socijalizmu v mehiških šolah, toda napadov proti veri ne bo smelo biti v njem; vendar pa verski pouk ne bo upostavljen.

— San Diego, Cal. — Po objavi tukajšnjega škofa Buddya je delavcem, ki so ponoči zaposleni v ameriški vojni industriji, dovoljeno, prejeti sv. obhajilo, ako se vzdrže jedi le štiri ure pred prejemom in ne od polnoči. Vendar pa smejo dajati to popustitev le spovedniki vsakemu posamezniku.

— London, Anglija. — Delavski minister je na tozadevno vprašanje v parlamentu objavil, da Anglija nima načrta, da bi klicala nune na vojaška ali tovarniška dela, kakor so se razširile govorice.

UJETNIKI, ZAJETI V LIBIJI

Kolona osiščnih vojakov ki so jih Britanci zajeli v Libiji, ko so prispeli v egiptovsko mesto Kairo, od koder bodo odposlani v razna taborišča. V ozadju na sliki se vidi mohamedanska mošeja.

WILLKIE ZAGOVARJAL KOMUNISTA

Washington, D. C. — Republikanski kandidat v 1940 Wendell Willkie je zadnji petek kot advokat zagovarjal nekega komunista, ki je bil obsojen, da se mu vzame ameriško državljanstvo. Obsojenec je neki Wm. Schneiderman, rodom iz Rusije, ki je dobil državljanstvo v 1927. Sodišče je v letu 1940 odločilo, da se njegovo državljanstvo prekliče, češ, da je bilo pridobljeno pod napačnimi podatki, ko je bil Schneiderman ob tedanjem času komunist. Willkie pa je zdaj pri prizivu povdarjal, da komunizem ni nikak zadržek za državljanstvo po svobodi, ki jo daje ustava, češ, da novi državljan priseže le, da se bo ravnal po ustavi, dokler je ta v veljavi, ne pa, da jo ne bo zakonitim potom skušal izpremeniti. Z zadevo se bo bavilo vrhovno sodišče.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Vesti o domovini

V šestih mesecih je napravilo osišče iz Jugoslavije, ki je bila najbolj produktivna država, najrevnejšo pokrajino, ki si jo more človek predstavljati. — Še druge vesti o domovini.

Jugoslavije več ne izvaža

Berlin, 11. januarja (AP) — Po zadnjih poročilih nemških gospodarskih ustanov je po vsej Evrpi in zlasti na Balkanu gospodarsko stanje kritično. Omenjeni nemški viri poudarjajo, da je Jugoslavija danes pasivna pokrajina in da svojih pridelkov več ne more izvažati, ker njeni pridelki celo za njeno prebivalstvo niso zadostni.

(V šestih mesecih je Jugoslavija iz najbolj produktivne države postala pasivna pokrajina, kjer je prebivalstvo brez hrane in brez kurjave in kjer se že kažejo nalezljive bolezni, kakor tifus).

—o—

Zgodovinski dnevi Jugoslavije v letu 1941

Ameriški tisk je v svojih novoletnih številkah priobčil časovni pregled glavnih dogodkov, ki so se zgodili po svetu in v Evropi leta 1941. Jugoslavija je v teh časovnih pregledih med prvimi mesti.

"The New York Times" je v svoji številki dne 28. decembra priobčil zanimiv pregled najvažnejših zgodovinskih dogodkov, ki so se zgodili leta 1941. Jugoslavija je v tem letu odigrala važno zgodovinsko vlogo. Iz "New York Times"-a prinašamo naslednji seznam pomembnih dni.

"26. marca 1941. — jugoslovanska vlada podpisuje sporazum z osiščem.

27. marca — narodni upor v Jugoslaviji vrže vlado in postavi proti osiščno oblast.

6. aprila — nemška vojska napade Jugoslavijo in Grčijo. Beograd podpisuje pogodbo o nenapadanju.

8. aprila — Nemci prispejo do Egejskega morja in preprečijo zvezo med grško in jugoslovansko vojsko.

12. aprila — Sovjetska Rusija obsoja Madžarsko zaradi napada na Jugoslavijo."

Opisujoč pomen in smisel važnejših dejstev v letu 1941. "New York Times" pravi: "Vso zimo je bil Balkan vznemirjen zaradi vojne živcev, s katero Nemci ne priznašajo. Prvega marca se je začelo vojaško delovanje. Nemški vojaki so vdrli v Bolgarijo in Sofija je podpisala pogodbo s silami osišča. Pozneje istega meseca je jugoslovanska vlada popustila pred neizdržnim pritiskom. Potem je prišel prvi preobrat . . . 16,000.000 močnih Jugslovanov je odbilo sporazum in napodilo vlado, ki jih je izdala. Zgodaj zjutraj 6. aprila so nacijske vojske začele vpad v malo kraljevino. V manj kot sedmih dnevih je nemška vojska prodrla do Soluna in junaški Grki so bili v precepu." O uporih v Evropi isti list pravi: "V zasedenih krajih Evrope nastajajo upori, napadi in nasilja najbolj opozarjajo na nepremagljivi duh zasužnjenih narodov, tako so vojske v srbskih in grških gorah na delu, da potolčejo osvojevalce.

—o—

Brazilska javnost je ogorčena spričo ubijanja v Jugoslaviji

Rio de Janeiro, 31. decembra (JČO) — Poslaništvo Kraljevine Jugoslavije v Braziliji poroča sledeče:

"Tragična vest, ki jo je sporočil današnji radio in ki jo je prinesel tisk, da so učence in učenke neke gimnazije v Jugoslaviji z njihovimi profesorji privezali in potem s strojnico postrelili je razjarila in pretresla vse brazilsko javno mnenje.

Brazilski duh, prežet s krščanskim občutkom usmiljenosti in dobrote, miroljuben in po svoji vzgoji nasprotnik vsake vrste nasilja je na zelo viden način obsodil to neverjetno zverinstvo.

Ravnateljstvo tukajšnje ugledne gimnazije "Ginazio Piedade" se je z drugimi gimnazijami, profesorskimi zbori in učenci, da bi dalo izraza žalosti spričo tragičnega dogodka, udeležilo sv. maše za pokoj duš ubitih učenk, učencev in profesorjev, dne 30. decembra ob pol enajstih pri velikem oltarju cerkve sv. Frančiška de Paula.

Temu izrazu krščanske solidarnosti so mimo ravnateljev omenjenih gimnazij prisostvovali vsi profesorji in vsi učenci z zastavami, diplomatski zbor in mnogoštevilni člani najuglednejšega brazilskega društva.

Pred cerkvijo se je po sv. maši razvila čisto sama po sebi navdušena manifestacija, v kateri je nepregledna množica izražala svoje simpatije za Jugoslavijo in svoje obsojanje zverinskega nasilja zasednih sil.

Vse časopisje in meščanstvo je simpatično pisalo oziroma izrazilo svoje mnenje o sv. maši in manifestaciji."

—o—

Bolgari so ujeli jugoslovanskega letalca

Iz Sofije poročajo, da so bogarske zasedne oblasti v Pirotu ujele znanega jugoslovanskega letalca Stepanoviča-Kostiča, ki se je udeležil obstreljevanje Čustendila.

Stepanovič-Kostič je obtožen, da je v času, ko je sam z drugimi obstreljeval Čustendil, izdihnilo mnogo civilnih prebivalcev in postavili ga bodo pred sodišče, ki ga bo sodilo za to "zločinstvo".

—o—

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$7.00
Za pol leta	3.50
Za četrt leta	2.00
Posamezna številka	3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$7.00
For half a year	3.50
For three months	2.00
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 6, 1879.

P. Bernard Ambrožič O.F.M.:

Kaj vendar dela papež?

Tudi v ravno minulih božičnih dneh je človek lahko slišal in bral: Odrešenik, pravijo, se je rodil na svet, skoraj dva tisoč let je že tega — svet pa danes manj čuti kako odrešenje kot kdaj poprej . . .

Vsako leto se ponavljajo v božičnih dneh taki in podobni očitki: Beseda o miru, dobri volji, rojenem Odrešeniku — to so gole besede, lepa poezija, za naše vsakdanje življenje nima nikakega pomena. In ker krščanstvo, zlasti katoliška cerkev, leto za letom ponavlja to, kar imenuje sama "veselo oznanilo", letijo očitki nanjo od vseh strani. Dolžijo jo, da nima nobene zveze, nobenega stika, z današnjim resničnim življenjem. Preživela se je in ne more nič pomagati, da bi se svet umiril in našel neko približno ravnotežje. Zdravilo za strašne bolečine današnjih časov je treba iskati kje drugje, katoliška cerkev ga nima več, pa čeprav ga je morda kdaj v preteklosti do neke mere imela . . .

Na drugi strani se pa oglašajo nujna vprašanja: Kaj vendar dela papež?! In je že vprašanje postavljeno s takim naglasom, in stavek zapisan s takimi besedami, da je v njem že tudi odgovor, ki se ima glasiti: NIČ . . .

Ali pa morda celo: Škodo dela . . .

Ali je s tem izrečena o Odrešenikovem rojstvu, o božičnem "veselem oznanilu", o papežu in Cerkvi zadnja beseda? Ali je treba tudi nam ob takih besedah umolknniti in povesiti glavo? Pomislimo!

Zadnja beseda bi to bila za tiste, ki jim je ves svet in vse življenje na njem gola materijalnost. Samo prelivanje snovi v snov — brez duhovnosti, celo brez vsake moralične odgovornosti pred nekim nespremenljivim sodnim stolom. Vse je odvisno od organizcije, od moči in vojnih priprav. Če bo ta dobra in se ne bo predčasno zrušila, se bo vse prav izšlo. Ako tega ne bo, nima svet nikoli kaj boljšega pričakovati kot je dočakal v naših dneh.

Za tako miselnost je papež res brez pomena. Brez pomena je tudi vse, kar zastopa in predstavlja vse od prvega Božiča do danes. In, žal, reči moramo, da je te miselnosti med narodi vedno več. Za tiste, ki tako mislijo, je seveda papež brez pomena. Papež nima kanonov in tankov in aeroplanov in nima niti tovaren, da bi si jih dal delati. Njegova moč in pomoč je le v duhovnem in moralnem svetu. Doseže pa samo tiste, ki jim ti in taki pojmi niso le prazen zvok.

Kaj-ali se ne poudarja dan na dan, kako važna je za vojsko in zmago narodna morala? Ali se ne trudijo države, ki so v vojski, v prvi vrsti za to, da bi omajale ljudsko "moralo" v nasprotnem taboru? Ali ne slišimo in čitamo dan na dan: Mečejo bombe in letake in razširjajo pretirane novice, da bi oslabili ljudsko "moralo"?

Da, ta beseda nam je znana danes bolj ko kdaj v preteklosti. S to vrsto morale celo materijalistični svet spravlja v zvezo tudi — papeža. Papež se jim zdi zelo uporabna sila za pospeševanje te vrste ljudske morale. Pravijo: Če bi se papež odločno in odkrito izjavil za to ali ono stranko v današnji vojski, bi imelo to velik pomen za "moralo" tistega tabora. Ker pa tega noče in je težko vedeti, na kateri strani so njegove simpatije, papež danes ne pomeni nič! V nobenem taboru ne pospešuje in ne dviga ljudske morale, zato ne bo nič pripomogel k hitrejšemu koncu.

Je neke vrste morala, ki utegne odločiti v tej in v vsaki vojski. Tista morala, ki se imenuje z drugimi besedami: zavednost, vztrajnost, volja do končnega odpora in pripravljenost za žrtve. Če vse to odpove narodu, mora seveda biti razpad primeroma blizu. Te vrste morala je potrebna in gorje narodu, ki je nima. Toda ta morala pride do veljave najbolj takrat, ko je že vojska in to moralo uveljavljajo tudi materialisti.

Bolj ko morala za skorajšnje končanje vojske je pa potrebna druga morala, tista, ki vojske ustavlja, preden so izbruhnile. In tista morala ali moralnost izvira iz globljih virov nego samo iz narodne zavednosti, iz volje do zmage in tako dalje. To je moralnost, ki ima korenine v duhovnosti, v zavesti, da človek nima samo telesa, ampak tudi dušo. Da ne živi samo telesnega življenja, ampak, da je še posebno dušno življenje, ki nima konca v telesni smrti. In da je človek odgovoren ne samo pred narodom, državo in "zgodovino", ampak pred sodbo cele večnosti.

Tu pa tam se pojavi misel, da ni dosti misliti samo na to, kako se bo končalo na svetu sedanje zlo, temveč je treba najti pota in sredstva, s katerimi se bo tako zlo za vselej preprečilo in spravilo s sveta.

Zelo pametno modrovanje! Malo bi bilo pomagano, če brž končamo sedanjo vojsko, potem pa pustimo, da v par desetletjih dozori človeški rod za novo, morda še hujše svetovno klanje.

Iščejo, iščejo, ne najdejo pa ne. Iščejo vsepovsod in včasih mislijo, da so že našli. Pa se jim izmuzne iz rok, preden so mogli pošteno zagrabiti. Nočejo pa poseči po tem, kar jim nudi papež z vsem, kar predstavlja in za stopa.

Duhovnosti nočejo. Moralnosti, ki sega v večnost, ki korenini v neskončnem Bitju, te se ogibljejo. "Morala" naroda v tistem smislu, ki ga danes tolikokrat srečamo, ima pomen, dokler jo narod potrebuje. Ko mine opasnost, se voditelji ne bodo brigali za ljudsko "moralo" Še manj pa tisto moralnost, ki jo predstavlja papež in Ustanova, ki ji načeljuje.

Vojska je veliko zlo in vsi želimo, da bi ga bilo čimprej konec. Vsa "morala" današnjih vojskujočih se narodov pa ne bo preprečila tistega zla, ki vojske dela in povzroča. Naj bi papež še tako podprl to "moralo", naj bi jo dvignil še s tako močno besedo v enem ali drugem taboru — če bo ostal samo pri tisti zunanji morali, ki hoče zmago v tej vojski, dalje pa ne misli, v večnost pa ne seže — potem res ne potrebujemo papeža. To doseže z večjo lahkoto kak domač narodni voditelj nego papež tam iz Rima.

Če pa ima papež zdravilo, ki bi enkrat za vselej odpravilo vojske, potem je gotovo, da ga svet danes bolj potrebuje ko kdaj poprej. Toda zastonj boš pripovedoval o tem zdravilu tistim, ki duhovnih dobrin ne priznavajo. Zastonj tistim, ki mislijo, da se bo človeštvo poboljšalo s samim materijalnim razvojem. Za take seveda papež in Cerkev še nikoli nista imela pomena in ga ne bosta imela. Za slepca barve ne obstoje in tudi svetloba ne. Ker ne more odpraviti zla, ki je nad njim, more le eno: S težavo se dotiplje od ene opore do druge, pri tem si pa ne more pomagati, da ne bi spet in spet padel in si povzročil bolečine...

IZ MINNESOTE SE ZOPET OGLAŠAJO

Ely, Minn.

Ravno imam čas da pišem. — Leto 1942 je med nami v teku vojskujočih se sil in ves svet s strahom pričakuje, kaj nam bo letošnje leto prineslo. Na vse strani se križa vojna. Naša Amerika se pridno bojuje proti zvitemu Japoncu. Mislim, in bi rekla, da vsakdo želi, da bi bila zmaga naše Amerike. Nihče naj se ne izpozabi, da bi se sporekel proti nji, kajti Amerika je dežela miru. Ni hotela v prepir. Svobodo in mir je ljubila, zato je čakala tako dolgo, da je na zvit način sovražnik udaril po nji. Pa bo dobra volja Amerike potisnila tega zvitega napadalca še globoko v jarek in enako počasi uničila tudi požrešnega Hitlerja, ker je zaradi njega prelite toliko nedolžne krvi. Vsakdo, kateri se prav zaveda, bo deloval za našo novo domovino Ameriko. Vsakdo, kateri le more, naj kupi bonde, da na ta ali drugi način pomaga obvarovati Ameriko pred sovražniki. Če bi bila mlada, prostovoljno bi stopila v službo vojne, a žal, leta starosti, nimajo več moči, katero danes Amerika rabi.

Tudi od tukaj odide 20. januarja nekako 30 fantov v vojaško službo. Med njimi je več slovenskih fantov, katerih imena mi pa žal niso znana. Bog daj, da bi se srečno, z zmago Amerike vrnili domov.

Zadnje dni lanskega leta je umrla rojakinja Josephine Tekautz, stara šele 38 let. Bila je pridna in se do zadnjega trudila za napredek. Žal, da je v najboljših letih morala zapustiti vse temu svetu, sama pa oditi trudna s tega sveta. Bog ji daj mirno počivat v tihi zemlji.

Kar se tiče zime, za letos se nam še ni pritoževati. Le nekaj dni v letošnjem letu je toplomer kazal 30 stopinj pod ničlo. Snega je pa tako malo, da pravijo, da že dolgo ga ni bilo tako malo kot ga je letos. Seveda, časa je še dovolj in lahko ga nam še visoko nasiplje, da se bomo kar čudili.

Kar se tiče dela v rudnikih, obratujejo s polno paro noč in dan. Le žal, ko je moralo veliko fantov pustiti delo in oditi v vojake.

Kaj pa Volgar? Ako bo tudi šel streljat Japonce? Dobro John, če si zajca dobro pomeril, boš ja tudi Japoncev zbil nekaj stotin. Še jaz bi se upala katerega, če ne drugače bi pa puško narobe obrnila in mu jih s puškinim kopitom naštela, če bi bila blizu njega. Če bi ga ustreliti ne znala, bi ga znala pa po gorenjsko 'pripalit'. — Končno vsem srečno in zmagovalno novo leto 1942 po širni Ameriki. Pogum fantom in zmago Ameriki!

Mary Oblak

—o—

NEKAJ SPOMINOV IZ SHEBOYGANA

Sheboygan, Wis.

V zadnjem dopisu sem pisala, kako sem potovala v Colorado, danes bom pa povedala, kako sem se tam imela. — Komaj sem prišla tja, sem se takoj počutila vso domačo, kamor sem že prišla. S sestro sve bile vedno na potu, ko smo obiskale sorodnike in znance. Želela sem poznati "kraljico" Amer. Slovenca, zato sem jo tudi obiskala in je bila zelo vesela mojega obiska. Ona, Mrs. J. Meglen, je bolj rahlega zdravja, pa bo že Bog dal, da bo boljša, ker taki ljudje ne smejo biti bolni, ko se tako zanimajo za dobre liste. — Hvala Mrs. M. Fricel, njenemu sinu in soprogi, ker so me vozili okrog in mi razkazovali razne zanimivosti mesta. — Hvala Mr. in Mrs. Petrich, ki sta me tudi okrog vozila ter hvala moji svakinji, njenim hčerkam in sinu za prijaznost in ljubeznivost, ki sem jo bila od teh deležna: Zalar, Virant, Dorfig, Petrick, Centa, Fricel, Kogovšek, Steblaj, Raspet in še drugim, katerih imen se pa več ne spominjam.

Naj omenim, da sem bila tudi na državnemu feru (State Fair). Nekaj izvanrednega je, kar sem tukaj videla. Kaj vse se drznejo ti pogumni "Cowboys", ko tako naglo ukrote razjarjenega bika. Dalje sem videla konjske dirke in druge vratolomne igre, katerih zanimivosti ne bom nikoli pozabila. — Lepa hvala hčeri moje sestre Mrs. Dorfig, ki me je peljala v Leadville, ki je kakih 170 milj od Pueblo v hribih. Tu so rudokopi in kopljejo vsakovrstno rudo, kot srebro, zlato, zink, baker in drugo. Kako zanimivo je se voziti med temi pečinami. Vozili smo se pa skozi mesta Canon City, Salida, Buena Vista, vedno višje in višje in ko sem prišla do Leadville, sem bila skoro popolnoma gluha, zaradi previsokega zraka. Tukaj smo ostali dva dni in obiskali sorodnike. — Ko je hčerka moje sestre videla, kako se jaz zanimam za koloradske gore, smo se odpravili še dalje, oziroma še višje, kakih sto milj od Leadvilla, v Glenwood Springs. Do tu smo se vozili po silno hribovitih krajih. Tukaj so daleč znane toplice, v katere prihajajo ljudje iz raznih krajev Združenih držav. Seveda, le taki, ki imajo kaj pod palcem. Vozili smo se skozi Bed Chiff Battle Mountain. Krasni kraji, hribi in pečine, pisani kakor mavrica. Tudi snežnike opaziš in zopet zelene gore, pa pisano skalovje. Krasno zanimiva narava.

Ker sem obljubila Mrs. Tekavec na Victor, Colo., da pridem za nekaj časa tudi k njej, so bile moje počitnice v Pueblo končane. Sestra in njena hčerka so me odpeljale do Colorado Springs, kakih 45 milj od Pueble in tam so me že pričakovale pri Mrs. Marold. Mrs. Tekavec z Victor, Colo., s hčerko so mi razkazale mesto. Kakor so mi povedale, je tukaj najzdravejše podnebje v državi Colorado. Mesto je prav zanimivo. Videla sem tudi "Garden of Gods", to je hribovita pokrajina, vsa polna kamenitih kipov, kakor bi bili nalašč izklesani, dasi je vse popolnoma naravno. — Tu v prosti naravi imajo vsako leto na velikonočno nedeljo pobožnost ob 6 uri, kateri prisostvuje po par tisoč ljudi. Ker sem že par let poslušala na radio to pobožnost, lepo petje in vmes ptičje žvrgolenje, sem si želela to videti. Sedaj se mi je ta želja izpolnila. — Zvečer smo se podali v Victor, Colo., zopet v hribe. Vozil nas je neki mladenič, katerega ime sem pa pozabila. Vedno višje in višje smo se peljali in okrog polnoči prišli do cilja. Podali smo se takoj k počitku. Ko se zjutraj prebudim, je bila prava zima in to je bilo 8. septembra. Snega je padlo kake štiri inče in bilo je prav mrzlo in ledeno. Drugi dan je sijalo sonce in bilo je zopet prav toplo in kar skoro neverjetno je, da je v enem dnevu skopnelo toliko snega. Za res, kolik preobrat v vremenu v tako kratkem času. — Tretji dan smo se pa podale pogledat okrog rudnikov, katerih je tukaj zares veliko. Kopljejo zlato rudo in so mi povedali, da niso tod nič vedeli za zadnjo depresijo. — Najlepša hvala Mrs. Tekavec in hčerkam v Victor, Colo., kakor tudi Mrs. Marolt in hčerkam v Colorado Springs za prijaznost in postrežbo. Moj obisk v Colorado ne bo nikoli pozabljen.

Mary Majcen

—o—

JAPONCI BREZOBZIRNO UVAJAJO RED

Washington, D. C. — V krajih, ki so jih zasedli na Filipinih, kakor tudi v prestolici Manili, se poslužujejo Japonci podobnega brezobzirnega postopanja pri upostavljanju reda kakor naziji na Francoskem. To je objavil zadnjo sredo vojni department potem, ko je prejel tozadevno poročilo od ameriškega poveljstva na Filipinih. Kakor trdi objava, so Japonci zagrozili Filipincem, da bo vsakdo, ki bo zadal poškodbo kakemu japonskemu vojaku, ali mu jo skušal zadati, takoj ustreljen. Ako pa ga ne bodo mogli najti, bo aretiranih zanj deset talcev. Povrhu je smrtna kazen odrejena še tudi za številne druge prestopke, ki bi ogrožali varnost japonskih oboroženih sil, med njimi za motnjo miru, za kršitev vojaških ukazov, za špijonažo, za širjenje govoric o japonskih silah, in podobno.

—o—

-- Slovenci! Na vsaki prireditvi, na zabavah, taki ali taki, se spomnite tudi revežev v stari domovini. Pobirajte darove za nje!

Dogodki med Slovenci po Ameriki

Poroka v Milwaukee

Milwaukee, Wis. — V torek 27. jandarja se bosta v tukajšnji slovenski cerkvi sv. Janeza Evangelista poročila Mr. Arthur M. Stukel in Miss Jean Mairle. Potem se bosta preselila v Pittsburgh, Pa., kjer ima Mr. Stukel vladno delo. Oba, ženin in nevesta sta od dobrih katoliških staršev. — Nadaljni novoporočenci so: Mr. Edward Miller in Miss Mary Hodnik ter Mr. Edward Anzur in Miss Agnes Bolton. — Vsem novoporočencem obilo sreče in blagoslova v zakonskem življenju! — R. D.

—

Na operaciji

Cleveland, O. — V Glenville bolnišnici je pred kratkim srečno prestala operacijo Mildred A. Erbežnik iz East 58th Street.

—

Iz Barbertona

Barberton, O. — Društvo Najsv. Imena slovenski oddelek fare Presv. Srca Jezusovega, je imelo svojo letno sejo in so si člani izvolili novi odbor, ki je za leto 1942 sledeči: preds. Jožef Sterling, tajnik Frank Smole, blagajnik Jacob Caserman. Društvo ima svoje seje v farnih klubovih prostorih vsaki četrti petek v mesecu, zvečer po pobožnosti. — Tajnik.

—

Na dopustu so bili

Milwaukee, Wis. — Za božične praznike je bilo veliko slovenskih fantov vojakov prišlo na dopust k svojim staršem. Starši, in tudi žene teh, ki so poročeni — Mr. Anton Strukel je že eden med temi — so bili veseli jih zopet videti. Seveda, ko so odhajali, je pa bila spet žalost. — Pa tudi precej slovenskih fantov je tudi že na novo odšlo v vojaško službo. — Vsem želimo že v tem letu srečnega povratka. — R. D.

—

Novo kegljišče

Barberton, O. — Preteklo nedeljo 18. januarja je društvo Domovina slovesno otvorilo novo kegljišče. Slavnost je bila popoldne, zvečer pa banket. Kot slavnostni govornik je bil povabljen jugoslovanski konzul Dr. W. Mally iz Clevelanda.

—

Vile rojenice

Cleveland, O. — Prijazne vile rojenice so oni dan obiskale družino Mr. in Mrs. Ludvik Pevec na East 78th St. ter jim pustile krepkega sinčka. — Prijatelji izražajo častitke!

DOBITI ALI UMRETI (371) (Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Tommy je bil že skoro pri divjaku, ko se je ta prebudil in se sklonil k svojemu loku.

Hiter, ne po svojem junaštvu, ampak po nagonu, za samoobrambo, je tudi Tommy stegnil roko.

Deček je bil hitrejši kot pol zaspani divjak in je pograbil dragoceno orožje.

Takoj nato je vojak iztegnil svoje dolge roke, da bi dečka vjel za nogo.

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk.

TEDENSKI KOLEDAR

25. Nedelja — 3. po razgl. Gosp.
26. Pondeljek — Polikarp, škof.
27. Torek — Janez Krizostom.
28. Sreda — Pavla.
29. Četrtek — Frančišek Šal.
30. Petek — Martina.
31. Sobota — Janez Bosco.

ČETRTA NEDELJA V JANUARJU

"Milost Boga našega Zveličarja se je prikazala vsem ljudem, opominjajoč nas, da zatajivši brezbožnost in posvetno poželjenje zmerno in pravično in pobožno živimo na tem svetu, čakajoč blaženega upanja in prikazni slave velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa (Tit. 2, 11)".

Vse želje posvetnih ljudi so obrnjene na posvetno. Da bi prišli do visoke službe in se postavili pred drugimi, to je želja, ki od mladosti napolnjuje njih srca. Boljši svet ali tajijo, ali ga ne smatrajo vrednega njih želja. "In nič niso cenili drage dežele (Ps. 105,24)".

Vse drugače pravični. On dobro ve, da "krivičnih želja bo minila (Ps. 111,10)", zato hrepeni po zveličavnem upanju in prihodu častitljivega velikega Boga. Znano mu je, da je človek popotnik in tujec na tem svetu, na nevarnem potovanju, na katerem se jih je že veliko ponesrečilo, zato hrepeni po njegovem koncu in po pravi domovini. Bogastvo tega sveta mu je popotnica za potovanje, zato postane nevarno, kadar se porabi v druge namene. Ako je velikodušen, razda, kar je odveč, vsekako ne naveže nanj svojega srca, kajti boji se, da bi se drugače ne uresničila beseda Sv. duha: "Kdor išče obogateti, obrne svoje oko proč (Sirah, 27,1)", namreč od Boga in boljših zakladov. Tako živi, vzdržujoč se časnih želj, trezno, pravično in pobožno na tem svetu.

Kakšnega duha si ti? Ali te navdajajo hrepenenja pravičnih? Ali najmanj morda prevladujejo le bolj posvetna? Ali meniš, da je vreden krasnega veličastva velikega Boga oni, ki po takem velikem in veličastnem Bogu niti resno ne hrepeni?

NAZIJI NABIRAJO TOPLE OBLEKE

Bazl, Švica. — (TP). — Časopis "Basler Nachrichten" sporoča, da Nemci, ki so po vsej državi z vso silo nabirali topla oblačila, so to nabiranje raztegnili tudi na 'protektorate" in zavojevane dežele zunaj rajha. Berlinsko časopisje je poročalo, da se je nabiranje toplih oblačil razširilo na Poljsko in na češki protektorat. — Švedsko časopisje je pa poročalo, da je nemški gestapo razposlal grozilna pisma na vse osebe v deželi, ki bi ne izročili toplih oblačil nabiralcem. Nemški propagandisti so pa trdili, da se bo nabiranje toplih oblačil vršilo le pri teh, ki bi prostovoljno hoteli taka oblačila oddati. Očividno jim prostovoljna oddaja ni uspela, pa so si morali pomagati s prisilno.

—o—

Najnovejše vesti najdete v dnevniku "Amer. Slovencu!"

POSLUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji 1360 kilocycles.

VSAK AMERIKANEC IMA BREZPOGOJNO PRAVICO DO SELITVE V VSAKO DŽRAVO

Vrhovno Sodišče Združenih držav je razveljavilo zakon 28 držav, ki so zabranili vstop ljudem brez doma in posla.

Enoglasna odločba najvišjega federalnega sodišča je nedavno zopet potrdila civilne svoboščine Amerikancev, zajamčenih njim od Konstitucije in istočasno naglasila razliko med načinom življenja in civilnim suženjstvom totalitarne Evrope in ameriškimi načeli.

Gre za svobodo poedincev, za znotraj mej Združenih Držav se smejo gibati kamorkoli se jim ljubi; tako pravico redkoma uživajo ljudje v totalitarnih državah, kjer je svobodna selitev sploh prepovedana ali pa dopuščena le pod policijskim nadzorstvom.

Pravda, v kateri je Vrhovno Sodišče izdalo to dalekosežno odločbo, se je tikala nekega prebivalca države California, ki se je z avtom podal v Texas in od tam privozil v Californijo svojega brezposelnega svaka, da bi si on poiskal delo na pacifični obali. Po nekem zakonu države California je človek, ki prinaša v državo človeka oziroma mu pomaga priti, ako je ta prebivalec druge države in brez posla in sredstev, podvržen zaporu. Dotični prebivalec države California je bil zato zaprt in kaznovan po obravnavi na šest mesecev zapora; kasneje je bila obsodba suspendirana. To se je zgodilo na podlagi državnega zakona, ki je bil uveden v državi Califoria, ko je hotela zabraniti vstop brezposelnim poljedelcem, takozvanim Okies, ki so bili zgubili vse vsled prašnih viharjev leta 1930 in so romali proti skrajnemu zapadu za delo in kruh.

Sodnik Vrhovnega Sodišča James J. Byrnes, ki je spisal svojo prvo odločbo, odkar ga je Predsednik Roosevelt imenoval vrhovnim sodnikom, je med drugim naglasil, da poskus s strani poedine države, da bi se izolirala od skupnih težav s tem, da bi zabranila vstop ljudi ali lastnine, je odločno proti Konstituciji.

Najvišji sodnik William O. Douglas, ki je spisal posebno odločbo, je bil še ostrejši in potrdil, da ima vsak državljan pravico iti, kamorkoli hoče, da je ta zakon države Californije proti štirinajstemu amendmentu Konstitucije in da nikaka država nima pravice sprejeti zakon, ki bi omejeval svobodo državljanov. Naglasil je, da taki zakoni da so razredna legislacija, naperjena proti revežem in osiromašenim, marveč bi privedli do sistema kast med ameriškim ljudstvom. Dejal je, da bi taki zakoni ožigosali revne ljudi, ki jih kaka država samovoljno naziva kot potepuhe in reveže, kot nek inferijoren razred in preprečevali, da bi si človek, ki je zapadel v stiske, poiskal priložnost za zaslužek kje drugje.

Posebno pa je ta sodnik poudaril, da ne le državljani, ampak tudi inozemci imajo pravico do neomejene selitve od države do države.

Nikaka država, rekel je, nima praice omejevati pravico človeka, da bi se podal v drugo državo za stalno ali začasno, zato ker je dotičnik revež. Gmotno stanje državljana je ravno tako malo merodajno, kot pleme, narodnost, veroizpovedanje ali barva državljana.

Vsled te velevažne enoglasne odločbe Vrhovnega sodišča so bili razveljavljeni enaki omejevalni zakoni 27 drugih držav: Alabama, Colorado, Connecticut, Florida, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Maine, Massachusetts, Minnesota, Michigan, Mississippi, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Rhode Island, South Dakota, Vermont, Washington, West Virginia, Wisconsin in Wyoming.

Nekateri izmed teh državnih zakonov so jako stari. Oni države California je 41 let star. Te zakone pa je malo držav dejanski uveljavljalo, dokler ni depresija prisilila ljudi na preseljevanje v velikem obsegu.

Common Council — F. L. I. S.

—o—

Kot poroča statistika, je umrljivost takih ljudi, ki niso nikjer zavarovani skoro dvakrat večja v primeri s temi, ki so pri kaki zavarovalninski organizaciji.

MI—VSI

Japonski napad na Združene države je takoj izpremenil smer naših misli v tej deželi.

Pred napadom je marsikdo izmed nas mislil v pomenu „JAZ„ drugi v pomenu „Mi„. Noben pomen pa ne izraža danes naših čustev.

„Jaz„ predstavlja samo eno osebo.

„Mi„ mogoče pomeni samo dve ali nekaj oseb.

Naše geslo sedaj je MI-VSI, kar pomeni vsakega lojalnega posameznika v Združenih državah.

Pred nami je dolgo, trdo delo, toda če se Združene države odločijo za boj za kako stvar, je to v smislu MI-VSI in nič nas ne more in nas ne bo ustavilo.

Predsednik Roosevelt, naš vrhovni poveljnik, more biti uverjen, da smo MI-VSI za njim, pripravljeni braniti svojo domovino, našo vladno obliko in svobodo, ki jo ljubimo.

Thos J Watson

President,
International Business Machines Corporation

"NA INDIJO"

— ZGODOVINSKI ROMAN —

Ruski spisal G. P. Danilevski
Preložil Al. Benkovič

Dočim se je Karol dalje mudil na Turškem, so Rusi osvajali deželo za deželo od švedskega sveta na desni strani Vzhodnega morja. Šele po Karolovi smrti (nesrečni junak je pal v boju 11. decembra 1718.) se je sklenil dokončni mir med Rusijo in Švedsko. Švedi so morali sprejeti, kar jim je narekoval car Peter 12. novembra 1721. v Nystadtu. Livonijo, Estonsko, Karelijo in Ingermanland je dobila Rusija, Finsko je ostalo Švedom. Vsa Rusija je svečano praznovala nystaski mir, zlasti Petrograd. Senat in duhovščina sta dala Petru I. naslove "Veliki, car in oče domovine". Samodrštvo njegovo je bilo doma utrjeno zoper vse nasprotnike, pred vnanjim svetom pa je ugled Rusije silno vzrasel.

———

Med tem je Peter leta 1716. drugič potoval po Evropi. Bila je pot, ki se opisuje v tej povesti. A kakor ga je s prve poti vrnila domov zarota strelcev, tako z druge zarota lastnega sina Alekseja. Ta nesrečni princ je bil upanje matere, prve Petrove žene, ki je bila zaprta v Suzdalskem samostanu, a hkratu upanje staroruske stranke, ki je sovražila carjevo preustrojstvo. Kar je Peter rušil, to je sin ljubil; po čemer je oče hrepenel, to je sin imel za pogibel sveti Rusiji. — Aleksej je pritvarjal bolezen, ko je oče odpotoval. A čim je bil car proč, je sin napravil svečano pojedino in veselja nad njegovim odhodom. Car je pa zvedel za vsak sinov korak in iz Kodanja mu je poslal ukaz, ali naj pride k njemu ali naj se pomeniši. Aleksej je pobegnil k svaku, cesarju Karolu VI. na Dunaj in od tam v Neapel. A na obljubo, da mu bo odpuščeno, se je vrnil v Moskvo. Toda čim je bil zopet v očetovi oblasti, mu je ta vpričo državnega sveta dal podpisati listino, da se odpove pravici do prestola, kar je moral potem še v cerkvi pred zbrano duhovščino s prisego potrditi. Zdaj je carjevič menil, da je nevarnost minila, toda bridko se je varal. Oče je terjal, naj izda sokrivce zadevnike. Sin je to storil v lastno in drugih pogibel. Večina naznanjenih je bila usmrčena, ma ti kruto tepena, Aleksej obsojen na smrt. Ko je 25. junija poslušal čitanje smrtne obsodbe, ga je tako pretreslo, da je kmalu nato za vročnico umrl. Tako slove oficialno poročilo o koncu Aleksejevem; a mnogi zgodovinarji trdijo, da ga je oče dal usmrtiti.

Aleksej je bil nadarjen mladenič, a nedostajalo mu je izobrazbe in nravne resnobe. To je oče zagrešil, ker je izročil carjeviča v odgojo Menčikovu, razuzdanemu stremuhu, ki ni znal ne čitati ne pisati. Ta je držal s Katarino, ki je želela videti lastnega sina na prestolu. Tako se je Petrovo sirovo obnašanje do prve soproge maščevalo na lastni mu krvi: nesrečni Aleksej je padel v žrtev sovraštvu, ki je plamtelo med obema ženskama. — Očetovo krutost naproti sinu poveličevati za junaško žrtev domovinske ljubezni, nikakor ni umestno, že zato ne, ker se je Peter tisti čas tako vdajal žganju, da ni bil zmožen trezne razsodnosti, kakršne zahteva tako velik tragični trenutek.

Car Peter je bil velik duh in velik delavec; Rusija, kakršna je bila do revolucije, se je dvigala na temeljih, ki jih je bil on položil. A izmed največjih nedostatkov na preosnovah njegovih je bil ta, da sam ni mogel biti za vzgled ne kot sin, ne kot brat, niti kot oče — najmanj kot soprog. Je pa bil Petrov sodobnik Ludvik XIV., kralj francoski — vkljub velikim napakam — le ves drugačen človek! Povest se Ludvika in njegovega dvora dotika, tako da razprava ne more prevzeti. V jedru je bil dobrega srca in velikodušen, a nakažen častilakomnosti in brezmejnem prilizovanju dvorjanov in skoroda vsega francoskega naroda, ki je bil zaljubljen v kralja-Solnce. To mu je za dolgo časa zakrknilo srce, da je delal krivice krščanskemu svetu z osvojevavno politiko in vojsko, v družini pa krivico plemeniti soprogi Mariji Tereziji španski.

Najbolj se je Ludvik omadeževal s prešuštnim razmerjem do nekih žena, zlasti do vojvodinje Montespan, ki je vladala kralja skoz deset let. Duhovniki na dvoru niso molčali. Veliki Bossuet je povedal kralju tako krepke resnice, da je ta vstal spred njega s sklepom: "Ne bom je več pogledal" in res jo je odslovil. A spet se je dal omrežiti. Dvorni propovednik Bourdaloue je tako pretresljivo pridigal o Davidovem prešuštvu in tako poudarno izrekel Natanovo "Ti si, o kralj!", da ga je Ludvik skušal potolažiti z obljubo: "Oče! Zdaj boste zadovoljni z menoj. Gospa je v Clugnyju". A jezuit je odgovoril: "Zadovoljen bi bil, ko bi bil Clugny sedemdeset ur proč od Pariza." Lizuni, ki so upali po Montespanovi kaj doseči od kralja, so mu zopet vneli strast zanjo in prišla je nazaj v kraljevi grad. Zaman je Bossuet ugovarjal.

Za odgojiteljico otrokom, ki so se rodili iz tega razmerja, je prišla neka Frančiška d'Aubigne, vdova po pesniku Scarronu, kesneje nazvana Maintenonska. Življenje njeno je resničen, ne izmišljen roman ter ima mnogo sličnosti z življenjem Katarine, druge žene Petrove. Obe sta preživeli bedno mladost, polno dogodkov in nesreč, ob sta se naposled dvignili za ženi obeh največjih vladarjev tiste dobe.

Frančiška d'Aubigne se je rodila v ječi, kjer so ji bili starši zaprti. Mati ji je umrla, ko je imela 15 let; Frančiška bila je lepa ko jutranja zarja in umna kakor malokdo, a beraško uboga. Tedaj jo je zasnubil pesnik Scarron in Frančiška se je poročila z njim. Bila mu je zvesta in neizrečno požrtvovavna žena. Naučila se je španskega, laškega in latinskega jezika ter pisala klasično francoščino. Spisi njeni so se izdali še v minulem stoletju in obsegajo deset zvezkov. — V Scarronovi hiši je gospodarilo uboštvo, a domača gospa je bil čar, ki je pritegoval najodličnejšo družbo: učenjaki, vojskovodje, pesniki so se zbirali krog siromašne njene mize. A vedenje ji je bilo tako neprikorno, da si najzlobnejši jeziki niso upali, tekniti se časti njene.

Mož ji je zgodaj umrl brez premoženja. Tedaj je naključje naneslo, da jo je vojvodinja Montespan, ki je postala pozorna nanjo, vzela za odgojiteljico otrokom, ki jih je imela s kraljem. Tako je prišla v Ludvikovo bližino. Izročenim otrokom se je posvetila s pravo materinsko skrbjo, čula nad njih dušo in telesom, nikoli se ni zanesla na sluge, ampak storila sama, kar je le mogla.

(Dalje prih.)

S prijateljem po svetu

Dober zanimiv list, ki daje pouk, je najboljši človekov prijatelj. Dober list bogati človekovo znanje. Dober zanimiv list dela vam tovarištvo ob dolgih zimskih večerih. Tak list bote imeli, če si naročite družinski mesečnik

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

STANE LETNO SAMO $2.00 — NAROČITE SI GA ŠE DANES!

Za pevce in glasbenike

CERKVENA GLASBA

Pesmarice in splošne zbirke:

Foerster: CECILIJA. Cerkvena pesmarica, II. zvezek $1.25
Kalinger: PO MARIJI K JEZUSU. (2 božični, 2 obhajilni, 1 postna, 1 velikonočna, 4 Marijine). Priredil Stanko Premrl. Skoraj vse pesmi so prirejene na dva načina: za mešani, pa tudi za moški zbor. Preprosti, pa jako ljubki in sveži napevi ..... .40
Kimovec: RIHAR RENATUS. (Prenovljene Riharjeve). Tenor in bas .25
Partiture in ostali glasovi so pošli.
Spindler: LJUDSKA PESMARICA. Za dva glasova in orglje. Morda najboljša zbirka za šolsko mladino. Samo dva izvoda sta še na razpolago 1.00

Mašne:

Gerbič: SLOVENSKA SV. MAŠA. Partitura ..... .50
Glasovi — Sopr. in alt ..... .20
Tenor in bas ..... .20
Kimovec: MISSA DE ANGELIS (koral). Partitura ..... .25
Glasovi, po 25 za 1.00
Kimovec: ŠTIRINAJST MAŠNIH PESMI.
Glasovi — Sopr. in alt ..... .20
Tenor in bas ..... .20
(Partiture so pošle).
Sattner: J. MIKLOŠIČEVA SLOVENSKA SV. MAŠA. Partitura ..... .50
Glasovi — Sopr. in alt ..... .15
Tenor in bas ..... .15
(Tenor od kraja do konca v zmerni legi!)

Evharistične:

Foerster: DESET EVHARISTIČNIH PESMI. Partitura ..... .75
Glasovi — Sopr. in alt ..... .15
Tenor in bas ..... .15
Foerster: DVANAJST TANTUM ERGO. Partitura ..... .50
(Posamezni glasovi so pošli.)
Gerbič: DVANAJST TANTUM ERGO. (Partitur ni več).
Glasovi — Sopr. in alt ..... .15
Tenor in bas ..... .15
Grum: DESET OBHAJILNIH IN DVE SRCA JEZUSOVEGA ..... .50
NEDVED: BONE DEUS. Za srednji glas in orglje ..... .20

Postne in velikonočne:

Hribar: POSTNI in VELIKONOČNI NAPEVI. (26 pesmi). Part. 1.00
Glasovi — Sopr. in alt ..... .25
Tenor in bas ..... .25
Premrl: SLAVA SV. KRIŽU (5 pesmi za post ali misijon) ..... .50
Sattner: POSTNE PESMI. (8 pesmi). Partitura ..... .50
Glasovi — Sopran ..... .15
Alt ..... .15
Tenor ..... .15
Bas ..... .15

Božične:

Bernik: QUEM VIDISTIS, PASTORES? (Slavospev svetega večera) .15
Čadež: RAJSKE STRUNE, ZADONITE! (20 na novo prirejenih starih božičnih pesmi). Partitura ..... .60
Glasovi — Sopr. in alt (zaloga pošla).
Tenor in bas ..... .25
Rihar in drugi: SEDEMNAJST NAJBOLJ PRILJUBLJENIH BOŽIČNIH. Samo sopran in alt še na razpolago ..... .25

Marijine:

Bernik: KRALJICI MAJNIKA (3 pesmi) ..... $ .10
Foerster: DVANAJST MARIJINIH. (Partiture so pošle).
Glasovi — Sopr. in alt ..... .15
Tenor in bas ..... .15
Foerster: ŠEST MARIJINIH. Za tri ženske ali tri moške glasove in orglje. Partitura ..... .50
Glasovi, vsi trije skupaj ..... .20
Hladnik: PETERO MARIJINIH OB VOJNEM ČASU ..... .50
Kimovec: ČEŠČENA BODI KRALJICA. Koralni napev. Partitura ..... .10
Glasovi, po 25 za ..... .50
Premrl: DVANAJST PESMI ZA MARIJINE PRAZNIKE. (Partitur ni več).
Glasovi — Sopr. in alt ..... .20
Tenor in bas ..... .20
Sattner: PLANIKE, II. zvezek. (14 Sattnerjevih in Hochreiterjevih Marijinih pesmi) ..... .90
Vodopivec: DVANAJST MARIJINIH ..... .65

Razne:

Bernik: POZDRAV NOVEMU ŽUPNIKU ..... .10
Foerster: ECCE SACERDOS MAGNUS. Trije napevi ..... .25
Foerster: SEDEM POGREBNIH, za mešani zbor ..... .75
Premrl: HVALITE GOSPODA V NJEGOVIH SVETNIKIH. (20 pesmi za praznike svetnikov). Partitura ..... .45
Glasovi — Sopr. in alt ..... .15
Tenor in bas ..... .15
Vodopivec: PESMI ZA POSVEČEVANJE NOVE CERKVE, novega oltarja, in blagoslovitev novih orgelj ..... .20

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

MICHAEL TRINKO IN SINOVI
PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS
(Pleskarji in popravljači ometa in sten)
2114 West 23rd Place, Chicago, Illinois
Telefon Canal 1090
Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterera) delo, pokličite nas in vprašajte nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste delo potem tudi drugam. Priporočamo se pa, da daste nam kot Slovencem priliko, da podamo naše cene za delo. Pleskarska dela vršimo točno in za iste jamčimo.

NE OSTANITE BREZ

"Baragove Pratike"

ZA LETO 1942.

Pratika je zanimiva in gre hitro izpod rok. Kdor se ne bo v prihodnjih par dnevih pomujal, bo najbrže ostal brez nje. Pratika stane samo:

30 centov

kar je poslati v gotovini, Money Ordru, ali pa v znamkah po 3c. na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk:

Amerikanska vlada bi bila rada utrdila otok Guam, ker je najbližje Filipinom. Ni ga mogla utrditi, ker senat ni dovolil, "da se ne užalijo Japonci".

Japonci pa so otok le vtaknili v žep in zaprli Amerikancem vrata. Demokracija je dobra roba, ampak nekaj nekega totalitarizma prav nič ne škoduje, ako kdo nekaj dobrega naredi, pa nikogar ne vpraša. Poglejte — Ruse!

*

Odkar je Hitler nastopil in nastopil, da pokruči Anglijo in angleško kapitalistično in judovsko bando, je postalo med Irci lepo in jasno in krasno vreme. Česar sami niso mogli doseči in izvršiti — begorrah — Hitler bo in potem bodo tudi oni. Po vsakem uspehu je bilo v Dublinu večje veselje, kakor v samem Berlinu. Ali nisi videl, če si med Irci? Ali ne znaš med vrstami čitati? Lepo vreme je bilo na Irskem, kakor še lepše na Nemškem.

Vsaj malo se je pa izpreobrnilo, ko se je nekaj izpreobrnilo tam na Ruskem, kjer so boljševiki doma in Stalin nekaj pri vremenu meša in o vremenu prerokuje. Ali si videl irske obraze, ko je nečednim boljševikom prišla na pomoč sama zima, da so se začele nepremagljivim Nemceljnem od mraza in od kanonov brade tresti? Ircem se brade niso ravno tresle, ampak pri vsaki korakarski robi so postali bledi ko stena. "I wish Hitler could defeat Britain", tako so želeli in hrepeneli in pričakovali. No . . . tudi za irske srčne želje še ni vseh dni konec, sam Herr Hitler je naznanil svojim Nemceljnem in hrepeneči Irci so ga še bolj zvesto poslušali, da bo l. 1942 leto zmage, ne zmag, kakor dozdaj, leto zmage, popolne zmage in Ircem je odleglo, saj tisti ateistični ruski boljševiki ne bodo zrastli do neba — begorrah — da ne bodo, in zrastli morda celo nad Hitlera, da bi ne mogel pokručiti Britancev in pomagati Ircem, ker si sami ne morejo ali ne znajo pomagati.

Kaj bodo tudi tisti boljševički? Nemci sami so šli "po načrtu" v svoja zimska stanovanja od Leningrada tja do Rostova, ali vsaj tja do Sebastopola. Tacol. Tako naznani svojim vernim in malo prestrašenim čitateljem tudi tista trobenta, ki jim ploza — polenta — in pravi o vsem tam v Rusiji: "Let's call a day".

Ircem želimo vse dobro za novo leto, ampak na zemlji je poleg Ircev še nekaj drugih, katerim je svoboda tudi draga, ne morda le kake mačje solze.

Takšno je vreme danes na Irskem, in če so Irci tudi zdaj pri nas v Ameriki.

——o——

— Ko sedamo k zajutreku, kosilu ali večerji, naj nam stopijo pred oči ubogi revежi v stari domovini. Bog ve, ali imajo oni, kako skorjico kruha, da bi jo zavžili? Pomagajmo jim, zbirajmo za nje prispevke!

Listen to
PALANDECH'S
RADIO BROADCAST
Featuring a Program of
YUGOSLAV FOLK MUSIC
Every Saturday, 1 to 2 P.M.
STATION *WHIP*
1520 kilocycles (Top of the Dial)

Društvo sv. Jožefa
štev. 53, KSKJ.,
Waukegan, Ill.
41. leto pri K. S. K. Jednoti.
Društvene seje se vršijo vsako drugo nedeljo ob 9:30 zjutraj, v šolski dvorani.
Vsak slovenski katoličan, odrasli in mladi, naj pristopi k naši napredni K. S. K. Jednoti.
Skupno društveno imetje znaša nad $21,500.00. Članstvo šteje 540 članov(ic).
Za nadaljna pojasnila obrnite se na društveni odbor:
John Miks, predsednik
Joseph Zorc, tajnik,
1045 Wadsworth Ave.,
North Chicago, Ill.
Joseph Petrovic, blagajnik.

DRUŠTVO SV. VIDA
štev. 25, KSKJ.
CLEVELAND, OHIO
Odbor za leto 1942:
Predsednik: Anton Strnisa;
Tajnik: Jos. J. Nemanich, 1145 East 74th Street
Blagajnik: Louis Krajc.
Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asesment se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.
V društvo se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrastli oddelek; v mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

KRASEN KRIŽ

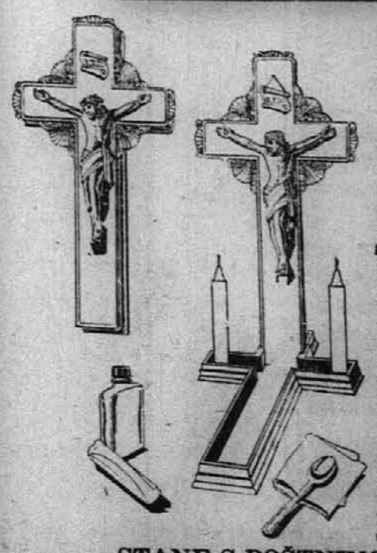

kateri tvori pripravo, ki se rabi ob času previdevanja bolnikov.
Narejen je po novem praktičnem načinu iz takozvanega "Wood Fiber" materiala. Visok blizu 11 inčev. Narejen tako, da se vsa priprava, kot svečke, flaška za blagoslovljeno vodo, bata, prtič, žličke zloži v križ. Nato se načelna stran križa zapre kot pokrov in imate krasen križ za obesiti na steno. Narejen je v lepi orehovi barvi. Križ je vlit iz lepe svetle medenine.
Te križe so začeli izdelovati pred kratkem kot posebno noveliteto in se radi praktičnosti zelo prodajajo.
STANE S POŠTNINO: $2.50
Znesek je poslati v Money ordru ali čeku z naročilom na:
Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois